

До питання впровадження сучасної систематики в освіту фармацевтів

¹Філатова О. В., ²Волкова Р. Є., ³Гонтова Т. М., ³Машталер В. В.

1 Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Кафедра природничих дисциплін (м. Харків, Україна) ztaxonf@gmail.com

2 Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Кафедра ботаніки (м. Харків, Україна) ruslana_ev@ukr.net

3 Національний фармацевтичний університет,

Кафедра фармакогнозії (м. Харків, Україна)

gnosy@nuph.edu.ua

Вступ. На основі досягнень молекулярно-філогенетичних досліджень групою вчених провідних світових установ була створена система Angiosperm Phylogeny Group (APG), перший варіант якої був опублікований у 1998 р., а останній у 2016 (APG IV). Ця система все більш широко впроваджується в ботанічній систематиці і номенклатурі багатьох країн. У світовій ботанічній спільноті відповідність назв рослин визначають згідно ботанічних баз даних, таких як Plants of the World Online і World Flora Online.

Мета. Оцінити доцільність використання система у навчальному процесі НФАУ при вивченні освітнього компоненту «Фармацевтична ботаніка».

Матеріали та методи. Використано сучасну науково-довідкову літературу, пошуковий, описовий та логічний методи. Визначення сучасних назв рослин і їх систематичної приналежності проводили згідно World Flora Online.

Результати та їх обговорення. Нами було проаналізовано 124 види вищих судинних рослин, що належать до 42 родин з трьох відділів: Angiosperms (114 видів), Gymnosperms (8 видів) та Pteridophyta (2види). Всі види, що вивчаються в розділі «Систематика рослин» з класу Liliopsida тепер належать до класи Monocots, майже всі з класу Magnoliopsida до класи Eudicots. Виняток складає *Schisandra chinensis* (Turcz.) Baill. яка за системою APG IV включена до Austrobaileyales – примітивної древньої класи Базальні покритонасінні.

Зміни виявлено в назвах таксономічних категорій 25 видів. На рівні виду (Species) – 4 види змінили свої назви (наприклад, *Fagopyrum sagittatum* тепер має достовірну назву *Fagopyrum esculentum* Moench); на рівні роду (Genus) – 10 видів (наприклад, *Elytrigia repens* тепер має наукову назву *Elymus repens* (L.) Gould) та на рівні родини (Family) – 11 видів (наприклад, *Convallaria majalis* L. належала до родини Convallariaceae, а за системою APG IV до Asparagaceae). Треба зазначити, що зміна назви деяких родин могла відбутися в наслідок вливання однієї родини в іншу, наприклад родина Alliaceae спрощена, цей таксон переведено на рівень підродини і включено до родини Amaryllidaceae. Так само і з родиною Tiliaceae, яка увійшла до родини Malvaceae на рівні підродини. Під *Digitalis*, що відносився до Scrophulariaceae зараз належить до Plantaginaceae, хоч Ранникові у сучасній системі існують. У деяких представників змінився вищий ранг таксонів, наприклад, *Equisetum arvense* L., раніше відносився до відділу Equisetophyta, а тепер належить відділу Pteridophyta.

Висновки. Проведений аналіз дає можливість осучаснити фахову підготовку фармацевтів, але, враховуючи використання традиційних назв рослин у фармацевтичному виробництві і назвах лікарської рослинної сировини, доцільно поряд з новими науковими назвами використовувати і загально прийняті у фармації.

Література. World Flora Online URL : <https://wfoplantlist.org/plant-list>. (дата звернення: 15.11.2022)